

Titulació	Tipus	Curs
Ciències de l'Antiguitat	FB	2

Professor/a de contacte

Nom : Jesús Hernandez Reynes

Correu electrònic : jesus.hernandez@uab.cat

Prerequisits

No n'hi ha.

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Objectius

Filosofia antiga (6 ECTS) és una assignatura que es considera matèria bàsica de la UAB, programada per al segon any dels següents estudis: Grau en Filosofia i Grau en Ciències de l'Antiguitat.

L'assignatura és principalment una introducció a l'origen de la filosofia i a l'estudi dels dos autors presocràtics més significatius (Heraclit i Parmènides) i dels dos autors més importants de la filosofia antiga (Plató i Aristòtil), que alhora són dels més importants de la filosofia en general.

Resultats d'aprenentatge

1. Establir relacions entre ciència, filosofia, art, religió, política.
2. Expressar-se eficaçment aplicant els procediments argumentatius i textuais en els textos formals i científics
3. Assenyalar i discutir les principals característiques del pensament definitori d'una època, emmarcant-les en el seu context.
4. Indicar els principals temes de la història de la filosofia.
5. Relacionar diversos ordres que es poden descobrir entre les idees filosòfiques de diferents autors i moments històrics.
6. Utilitzar correctament el lèxic específic de la història de la filosofia.

Continguts

El programa de l'assignatura està format pels temes següents:

Part 1.

Tema 1. La filosofia anomenada "presocràtica".

Tema 2. Heraclit d'Efes I.

Tema 3. Heraclit d'Efes II.

Tema 4. Heraclit d'Efes III.

Tema 5. Parmènides d'Elea I.

Tema 6. Parmènides d'Elea II.

Tema 7. Parmènides d'Elea III.

Tema 8. Els sofistes I.

Tema 9. Els sofistes II.

Tema 10. Sòcrates.

Part 2.

Tema 11. Plató, el filòsof que aprèn a morir.

Tema 12. Plató i les idees.

Tema 13. Plató, *politeia*.

Tema 14. Plató i la justícia

Tema 15. Plató, el bé i la dialèctica.

Tema 16. Aristòtil i la sil·logística.

Tema 17. Aristòtil i les categories.

Tema 18. Aristòtil, el saber i les causes.

Tema 19. Aristòtil, l'acte i la potència.

Tema 20. Aristòtil, el moviment i l'ànima.

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Classes	45	1,8	
Lectures i estudi	75	3	
Informes	22,5	0,9	

Les classes consisteixen en l'exposició i discussió de textos sobre el tema. Es preveuen intervencions del professor i dels i les alumnes participants. La dinàmica de classe fa necessària la lectura fora de l'horari d'aula dels textos que després seran tractats a l'aula. L'assistència a les sessions de l'aula és imprescindible.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, perquè l'alumnat completi les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Informe	20	4,5	0,18	1, 2, 3, 4, 5, 6
Primera prova	40	1,5	0,06	1, 2, 3, 4, 5, 6
Segona prova	40	1,5	0,06	1, 2, 3, 4, 5, 6

Les dates dels exàmens es comunicaran a través del Campus Virtual la primera setmana de curs.

La setmana prèvia als exàmens serà dedicada a tutories individuals.

Aquesta assignatura no preveu el sistema d'avaluació única.

L'avaluació consistirà en 2 proves tipus test amb un valor d'un 40% cadascuna i un informe amb un valor d'un 20% sobre la nota final.

Per poder optar a la recuperació l'estudiant ha d'haver estat avaluat de 2/3 parts del total.

Totes les activitats d'avaluació són recuperables sempre que la nota global no hagi arribat a l'aprovat i que no sigui inferior a un 3. La recuperació es farà utilitzant el mateix format de les proves els dies establerts per a la recuperació.

L'estudiant rebrà la qualificació de "no avaluable" sempre que no hagi lliurat més del 30% de les activitats d'avaluació.

En el moment de la realització de cada activitat d'avaluació, el professor informarà l'alumnat (Moodle) del procediment i la data de revisió de les qualificacions. La nota final és la mitjana ponderada de totes les activitats avaluades.

Ús de la IA

En aquesta assignatura, es permet l'ús de tecnologies d'Intel·ligència Artificial (IA) com a part integrant del desenvolupament del treball d'estudi i d'avaluació, sempre que el resultat final reflecteixi una contribució significativa de l'estudiant en l'anàlisi i la reflexió personal. En el cas d'activitats d'avaluació, l'estudiant haurà d'identificar clarament quines parts han estat generades amb aquesta tecnologia, especificar les eines emprades i incloure una reflexió crítica sobre com aquestes han influït en el procés i el resultat final de l'activitat. La no transparència de l'ús de la IA en les activitats avaluables es considerarà falta d'honestedat acadèmica i comportarà que l'activitat s'avalui amb un 0 i no es pugui recuperar, o sancions majors en casos de gravetat.

En general, en cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb un 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

Bibliografia

Edicions de les fonts primàries

Els escrits conservats dels principals filòsofs antics es troben editats a les grans col·leccions de clàssics grecs i llatins. Amb traducció: "The Loeb Classical Library", "Collection des Universités de France" (Fond. G. Budé).

Sense traducció: "Bibliotheca Teubneriana" i "Bibliotheca Oxoniensis". Alguns títols es troben també a la col·lecció de la Fundació Bernat Metge.

Diels, Hermann i Walther Kranz. 2004-2018. *Die fragmente der vorsokratiker*. 2 vol. i 1 vol. d'índex. Hildesheim: Weidmann.

Laks, André i Glenn Most. 2016. *Les débuts de la philosophie grecque*. París: Fayard. [Edició anglesa: Loeb edition of *Early Greek Philosophy*, en 9 volums. El volum I conté materials d'introducció i de referència imprescindibles per utilitzar totes les altres parts de l'edició. Els volums II i III inclouen capítols sobre doxografia antiga, antecedents i els jònics des de Ferècides fins a Heraclit. Els volums IV i V presenten els pensadors grecs occidentals des dels pitagòrics fins a Hipó. Els volums VI i VII comprenen sistemes filosòfics posteriors i les seves seqüeles en els segles cinquè i quart. Els volums VIII i IX presenten reflexions del segle cinquè sobre llenguatge, retòrica, ètica i política (els anomenats sofistes i Sòcrates) i conclouen amb un apèndix sobre filosofia i filòsofs en el drama grec.]

Kern, Otto. 1963. *Orphicorum fragmenta*, Berlin: Weidmann.

Untersteiner, Mario i Antonio Battagazzore. 2009. *I Sofisti. Testimonianze e frammenti*, Milà: Bompiani.

Giannantoni, Gabriele. 1990. *Socratis et socraticorum reliquiae*. 4vol. Nàpols: Bibliopolis.

Algunes traduccions

De Tales a Demòcrit. El pensament presocràtic. Fragments i testimonis. 2011. Edició i traducció de Joan Ferrer Gràcia. Girona: Edicions de la Ela Geminada.

De Tales a Demócrito. Fragmentos presocráticos. 2016. Trad. Alberto Bernabé. Madrid, Alianza.

Saviesa grega arcaica. 2012. Traducció de Jaume Pòrtulas / Sergi Grau. Martorell: Adesiara editorial.

Los Sofistas. Testimonios y fragmentos. 2013. Trad. José Solana Dueso. Madrid: Alianza editor.

Platón: Traduït al castellà en 9 vol. a la col·lecció "Biblioteca Clásica Gredos".

Plató. *Diàlegs*. Barcelona: Fundació Bernat Metge (ed. encara incompleta).

Aristòtil: Traduït al castellà en 18 vol. a la col·lecció "Biblioteca Clásica Gredos".

Laercio, Diógenes. 2013. *Vidas y opiniones de los filósofos ilustres*. Madrid: Alianza.

Diccionari de conceptes

Brunschwig, Jackes i Geoffrey Lloyd (ed.). 2000. *Diccionario Akal de El saber griego*, Madrid: Akal.

Introducció metodològica

Canto-Sperber, Monique i Luc Brisson. 1997. «Annexe. Ce qu'il faut savoir avant d'aborder l'étude de la pensée antique» a: *Philosophie grecque (sous la direction de Monique Canto Sperber; en collaboration avec en collaboration avec Jonathan Barnes, Luc Brisson, Jacques Brunschwig)*. París: Presses Universitaires de France, 2017, 781-826.

Històries de filosofia antiga

Bréhier, Émile. 1998. *Història de la filosofia 1. Antiguitat i edat mitjana*, Barcelona: UAB Servei de Publicacions-Tecnos.

Burnett, John. 2022. *La filosofia grega: de Tales a Plató*. Sabadell: Enoanda.

Cornford, Francis M. 2023. *Abans i després de Sòcrates*. Sabadell: Enoanda.

García Gual, Carlos. 2004. *Historia de la filosofía antigua*, Madrid: Trotta.

*Guthrie, William Keith Chambers. 2012. *Historia de la filosofía griega*, edició en 3 vol., Madrid: Gredos.

Bibliografía secundària

Primera part.

Berti, Enrico. 2009. *En el principio era la maravilla. Las grandes preguntas de la filosofía antigua*. Madrid: Gredos.

Burnet, John. 2021. *L'aurora de la filosofia grega*. Sabadell: Enoanda.

Colli, Giorgio. 2001. *El naixement de la filosofia*, Barcelona: Ed. 1984.

Sassi, Maria Michela. 2022. *Los inicios de la filosofía en Grecia*. Madrid: Siruela.

Snell, Bruno. 2008. *El descubrimiento del espíritu. Estudios sobre la gènesis del pensamiento europeo en los griegos*. Barcelona: Acantilado.

*Vernant, Jean-Pierre. 2011. *Los orígenes del pensamiento griego*, Barcelona: Paidós.

Williams, Bernard. 2011. *Vergüenza y necesidad. Recuperación de algunos conceptos Morales de la Grecia Antigua*. Madrid: Antonio Machado Libros.

Zellini, Paolo. 2018. *Número y "logos"*. Barcelona: Acantilado.

* Kirk, Geoffrey S.; John Earle Raven i Michael Schofield. 2014. *Los filósofos presocráticos*, Madrid: Gredos.

Laks, André. 2010. *Introducción a la filosofía "presocrática"*. Madrid: Gredos.

Brun, Jean. 2005. *Sòcrates*. Barcelona: Edicions de 1984.

Curd, Patricia. 2022. *Los filósofos presocráticos*. Madrid: Tecnos.

Romilly, Jacqueline De. 2023. *Los grandes sofistas en la Atenas de Pericles*. Barcelona: Gredos.

Wilson, Emily. 2008. *La muerte de Sócrates. Héroe, villano, charlatán, santo*. Barcelona: Ed. Biblioteca Buridán.

Segona part.

Alcoberro, Ramon. 2022. *Introducción a Platón*. Barcelona: Gredos.

*Bredlow, Luis Andrés. 2017. *Platón Esencial. Todo lo bueno es bello, y lo bello no carece de medida*. Barcelona: Montesinos.

Görgemanns, Herwig. 2010. *Platón. Una introducción*, Santiago de Chile: Instituto de Estudios de la Sociedad.

Grube, Georges Maximilien Antoine. 2010. *El pensamiento de Platón*. Madrid: Gredos.

Hare, Richard Mervyn. 2009. *Platón*. Madrid: Alianza.

Melling, David J. 1992. *Introducción a Platón*. Madrid: Alianza.

Ross, William David. 1989. *Teoría de las ideas de Platón*. Madrid: Cátedra.

Taylor, Alfred Edward. 2014. *Platón*. Madrid: Tecnos.

*Vegetti, Mario. 2012, *Platón. Quince lecciones sobre Platón*. Madrid: Gredos.

Berti, Enrico. 2019. *Perfil d'Aristòtil*. Sabadell: Enoanda.

*Calvo, Tomás. 1996. *Aristóteles y el Aristotelismo*. Madrid: Akal.

Düring, Ingemar. 2005. *Aristóteles. Exposición e interpretación de su pensamiento*. Mèxic: UNAM.

Leroi, Armand Marie. 2017. *La laguna. Cómo Aristóteles inventó la ciencia*. Córdoba: Guadalmazán.

Lloyd, Geoffrey Ernest Richard. 2013. *Aristóteles. Desarrollo y estructura de su pensamiento*. Buenos Aires: Prometeo.

Ponsatí-Murlà, Oriol. 2022. *Introducción a Aristóteles*. Barcelona: Gredos.

Reale, Giovanni. 2003. *Introducción a Aristóteles*. Barcelona: Herder.

*Ross, Willian David. 2022. *Aristóteles*. Madrid: Gredos.

Rovira, Rogelio. 2015. *Repertorio de definiciones aristotélicas*. Madrid: Escolar y Mayo.

Vigo, Alejandro. 2018. *Aristóteles. Una Introducción*. Santiago de Chile: Instituto de Estudios de la Sociedad.

- Els llibres marcats amb * són els especialment recomanats.

Programari

No cal.

Grups i idiomes de l'assignatura

La informació proporcionada és provisional fins al 30 de novembre.
A partir d'aquesta data, podreu consultar l'idioma de cada grup a través d'aquest [enllaç](#). Per accedir a la informació, caldrà introduir el CODI de l'assignatura